

Lebo o boledišana le moKapteni Asnath Mahapa go ngwala ka makasining wa sekolo. Yena o thabetše go kopana le mofofiši yo wa go tsebega gohle.

“Thobela. Ke a le amogela poledišanong ya rena, Kapteni Asnath!” gwa realo Lebo.

“Thobela, Lebo. Le nna ke thabela go ba le wena. Nke o mpitše Asnath,” gwa fetola Moh. Asnath.

“Na Asnath ke mang?” gwa botšiša Lebo.

Asnath a re, “Ke belegwe ka 1979 kua Profenseng ya Limpopo, go la Afrika Borwa.

Ge re gola re be re se na dipompi tša meetse ka magaeng gape re šomiša dikerese go dira mošomo wa sekolo.”

“Bjale lerato la go fofiša difofane le thomile neng?” gwa botšiša Lebo.

“Taba yeo e be e le toro fela. Ge ke na le mengwaga ye 13, ke ile ka thoma go ba le kgahlego ya difofane.

Kua sekolong ka thoma go bala dimakasine tša bofofiši.

Ya ba ge ke thomile,” gwa gopola Asnath.

“Bjale taba yeo ya gola bjang?” gwa botšiša Lebo a ngwala fase.

“Ke be ke fela ke ipotšiša gore na go tla bjang gore sefofane, selo se segolo, sa boima, se kgone go fofa moyeng.

Ka nyaka gape go tseba gore di fofa bjang,” gwa fetola Asnath.

“Na motho o swanetše go dira dithuto dife go ba mofofiši?”
gwa botšiša Lebo.

Asnath a fetola a re, “Dipalo, Saense le Boentšeneere.

Morago ga moo o ithuta go fofiša sefofane lebaka le letelele
pele o ka hwetša lengwalo la go ba mofofiši wa difofane.”

Lebo a re, "Na dithuto tšeo di thuša ka eng mošomong wa lena?"

Asnath a re, "Dipalo di thuša ge o hlakantšha dinomoro ka sefofaneng ge se fofa.

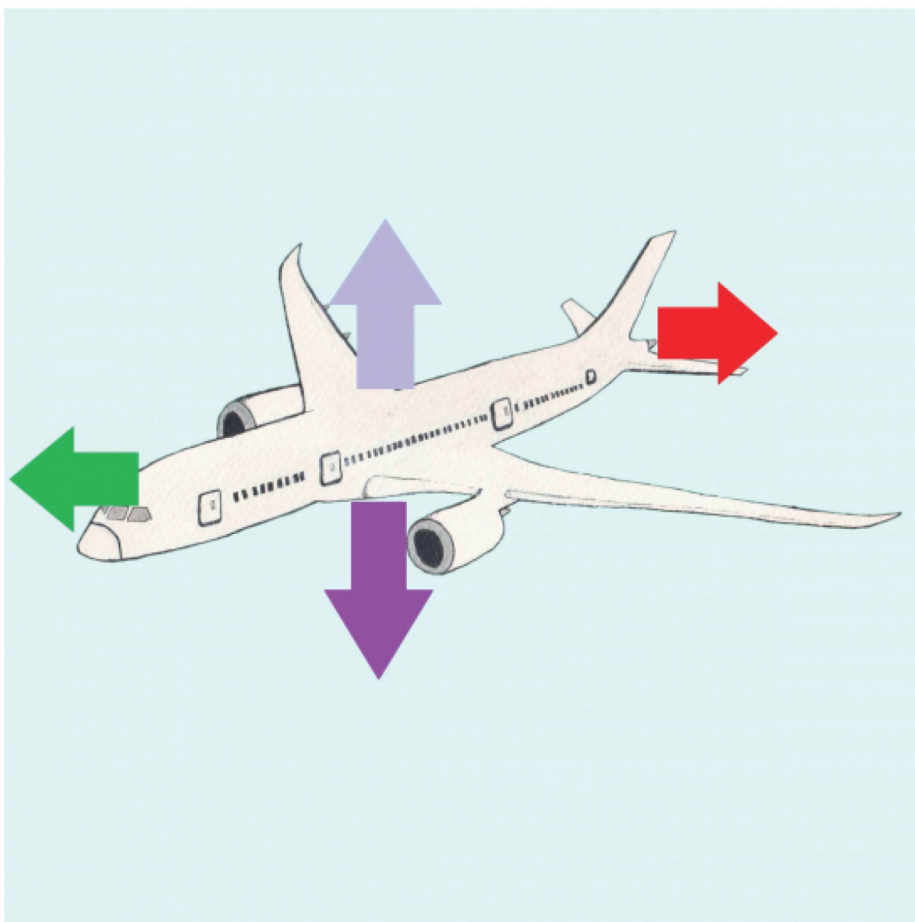
Ka Entšeneere o tseba bokagare bja sefofane go kwešiša le go re se šoma bjang."

“Ee! Bjale ge le fofa la mathomo le be le ikwa bjang? Le be le sa tšhoga?” a realo Lebo.

Asnath a re, “Hei Lebo! Ke tšeere matšatši ke sellega ge ke fofa. Efela ka se nyame.

Gabjale ke fofela dinageng tša ka ntle, ke ithuta ditšo tša go fapafapana.”

“Ke tshepa le ipshina ka seo! Bjale sefofane sona se fofa bjang?” Lebo a phegelela go tseba.

Asnath a hlaloša a re, “Moya o fofa diphegong wa kukela sefofane godimo. Maatla a go tšwa entšheneng a se iša pele, gomme sa fofa.”

“Na mošomong wo le kopane le mathata afe?” gwa botšiša Lebo.

“Ke ile ka botšwa gore ke nna yo mokopana. Ba ntšhošetša ka go re mosadi a ka se šome mošomo wa banna. Gape ba re dithuto tša ka ga se tša maleba tša bofofiši.”

Lebo a tšwela pele, “Na mathata ao le a fentše bjang?”

“Ke ile ka lwantšha molao wa go gana batho ba seemo sa ka mošomong wo. Ka bušeletša dithuto gomme ka netefatša gore ke hwetša meputso ya godimo kudu.

Ka bontšha bokgoni bja basadi,” a fetola ka go realo Asnath.

Lebo a dumela gomme Asnath a tšwela pele. “Ke ithutile go re ge o e na le maikemišetšo, o ka se palelwe.

Ka ithuta gape go re o se theeletše batho bao ba rego o ka se kgone. Go a kgonega go re basadi ba ka dira se sengwe le se sengwe seo banna ba se dirago,” gwa fetola Asnath.

“Ke nnete seo!” Lebo a dumela.

“Na le ikgantšha ka eng?” gwa botšiša Lebo.

Asnath a re, “Ke be ke na le mengwaga ye 22 fela ge ke fihlelela go ba mosadi wa mothomoso wa mathomo wa go fofiša difofane.

Gape ke be ke le sehlopheng sa mathomo sa go fofiša sefofane re le basadi fela.

Ga bjale ke hlohleletša basetsana go latela dithuto tša Saense.

Lebo a fetša ka go re, "Ke rata go le leboga ge le kgonne go boledišana le nna.

Ge le kgona go bontšha rena baswa go re ka maikemišetšo, motho a ka fofela godimo!"

Asnath a myemyela a re, "Le nna ke thabetše go boledišana le wena, Lebo.

—Dipotšišo

1. Ke bo mang batho bao ba bolelago mo kanegelong gape ba bolela ka eng?
2. Naa ke ka lebaka la eng Lebo a dira poledišano ye?
3. Ke eng sa go dira gore Asnath a rate go ba mofofiši wa difofane? Thala sefofane wena o le ka gare o le mofofiši wa sona.
4. Hlaloša seo se nyakegago go ba mofofiši wa sefofane.
5. Difofane di fofa bjang?
6. Nyakišiša gore mofofiši wa difofane wa mathomo wa mosadi mo Aforika ke mang.
7. Na o tshepa gore motho yo mongwe le yo mongwe a ka fofela godimo go swana le Asnath? Hlaloša.
8. Asnath o bile le kgahlego difofaneng a na le mengwaga ye 13. Wena o na le kgahlego ya eng? Na o tla fihlelela bjang toro ya gago?

—Dipuku tšeo di lego mo tlhahlamano ye

- Andile Mji
- Asnath Mahapa
- Bongani Mayosi
- Charlotte Maxeke
- Mmantsane Moche Diale
- Mulalo Doyoyo
- Tebello Nyokong
- Tshilidzi Marwala

Pukwana ye ya kanegelo e hlamilwe le go ngwalwa ka Sepedi, bjalo ka protšeke ya methopo ya go bala ya Zenex Ulwazi Lwethu ya ngwaga wa 2020.